

אושפיזין!

כתב: הרב ד"ר חיים סיימונס

אהרורה נסיונית

אלול תשנ"ח

מכון נחמיה

למחקר תורני ולהכנת חומר לימודי
ע"ש ר' נחמיה ריכרדסון ז"ל
ת.ד. 1775 קרית ארבע
טל: 02-9961252

© כל הזכויות שמורות לחיים סיימונס. 1998

**"מה אהבתי תורתך,
כל היום היא שיהתי"**

כשאוהבים את הלימודים, לומדים וגם זוכרים.
אנו נלמד בחוברת זו בדרך מעניינת על חג
הסוכות, על הסוכה, ועל ארבעת המינים וגם
נשתעשע.

התלמיד ילמד: על דפני הסוכה, על הסכך, איך
מקיימים את מצות הסוכה, מי פטור מן הסוכה,
על האושפזין, על הלולב, האתרוג, ההדס
והערבה, ועל המקור של שמחת תורה בארץ.

דיני סוכה ודיני ארבעת המינים הם מאוד
מסובכים, ולכן אנו לא נכנס לכל פרטיהם.

התרגילים בחוברת וגם השעשועים יסייעו
לתלמידים בלימוד הנושא והבנתו, והשימוש
בתנ"ך יעזור להם בביצועם. כמו-כן יש משימות
מעשיות בקשר לארבעת המינים.

חג שמח

כהצלחה

מצוות סוכה

כתוב כתורה:

בַּסֻּכּוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים, כָּל-הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכּוֹת. לְמַעַן יָדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם, כִּי בַּסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם. (ויקרא כ"ג מ"ג-מ"ד)

התורה מצווה אותנו לצאת מן הבית במשך שבעה ימים שהם ימי חג הסוכות ולדור בתוך הסוכה, שהיא דירת הקבע שלנו במשך החג.

עננים - אולם לא לגשמים!!

מצוות סוכה אנו מקיימים להזכיר שענני הכבוד הקיפו אותנו בזמן יציאת מצרים והגנו עלינו מפני השרב והשמש בלכתנו במדבר.

אנו מקיימים מצוה זו לא בתקופת האביב, שאז אבותינו יצאו ממצרים, וזה הזמן שכל בני האדם יוצאים מן הבית לתוך סוכות, אלא בתקופת הסתו, בזמן שכל בני האדם חוזרים לבתיהם מהסוכות, כדי להראות ששיבתנו בסוכה היא לקיים רצון הקב"ה.

כבוד

כבוד

כבוד

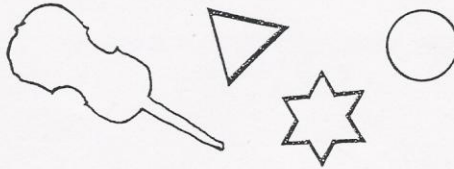
דפנות הסוכה

בסוכה צריכים 4 דפנות או לפחות 3 דפנות, ולפי תנאים מסוימים, אפילו 2 דפנות וחלק של הדופן השלישי.

יש רמז למספר דפנות הסוכה במילה **סוכה**.

לאות **ס** יש 4 צדדים (דפנות)
 לאות **כ** יש 3 צדדים (דפנות)
 לאות **ה** יש 2 צדדים (דפנות)
 וחלק של הצד (דופן) השלישי

צורת הסוכה לא חייבת להיות מרובעת - כל מיני צורות מותרות: **לדוגמה:**

הגובה של הדפנות צריך להיות קרוב למטר אחד, אולם יכול להיות רווח גדול בין הקצה העליון של הדופן לבין הסכך.

לא טוב לדפני הסוכה

סדינים
 וילונות
 קמיכום

הומרי הדפנות

כל סוגי החומרים כשרים לדפנות הסוכה, בתנאי שהדופן לא תתנדנד ברוח מצויה (רוח רגילה).

טוב לדפני הסוכה

עץ
 צתבת
 קירחת של בנין

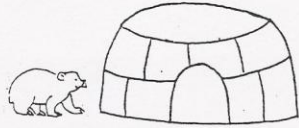
דפני הסוכה העשויים מבני אדם ומבעלי חיים

יש דיון בגמרא (סוכה כ"ג) על שימוש ב"פיל קשור" כדופן של סוכה, ויוצא מדיון זה שאפשר להשתמש בבעלי חיים כדופן של סוכה. עוד לומדים מהגמרא שגם בני אדם יכולים לשמש דופן של סוכה!

דופן כשרה של סוכה

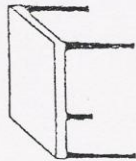
דפני הסכה - כשר או לא כשר?

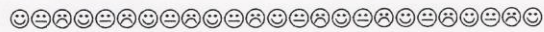
1. משה, הגר בלפֿלנד, הסיר את החלק העליון מהאִגֿלוֹ שלו והשתמש במה שנשאר כדפני הסוכה. האם סוכה זו כשרה? הסבר!

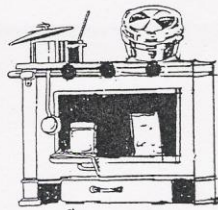
2. אברהם, שאסף אלפי קופסאות של גפרורים, הדביק אותם ביחד בצורת דופן. האם זה כשר לדופן של סוכה? הסבר!

3. יעקב הניח 3 שולחנות על צידם בצורה של אות ה', רתבו ואורכו של כל אחד היה כמטר. האם הם כשרים לדפני הסוכה? הסבר!

קערות החוצה!!

החוצה!!

אע"פ שהסוכה במשך החג היא דירת קבע, אנו מכניסים לתוכה רק כלים נאים ולא אביזרים של מטבח כמו כיריים, קערות, שאותם לא מכניסים לסוכה.

(נציין שבמקרה שמכניסים דברים הללו לסוכה, הסוכה אינה נפסלת, אולם יש להוציא אותם מתוכה!)

תקרת הסוכה - הסכך

תקרת הסוכה נקראת "סכך", ו-3 תנאים יש לסכך כשר:

1. צומח מן הארץ

לא מבעלי חיים או מחומרי דומם

2. תלוש

לא מחובר לאדמה

3. אינו מקבל טומאה

נולא מאור מסוכך, אולט כאופן כללי
מה שצומח מן הארץ ושנה צורתו,
מקבל טומאה לדוגמא: נייר.

היום רוב בני אדם גשתיגשים ב"סכך לנצח" - סכך שאגשר
להשתגש בו שנה אחר שנה, צורתו היא כגו גחצלת. אולם
גאוד חשוב שסכך זה הוכן לשם סכך. סתם גחצלת - הוכנה
לשם שכיבה וגקבלת טוגאה, ולכן אינה כשרה לסכך.

חייבים לבנות את דפנות הסוכה לפני ששמים את הסכך!

סוכה מתחת לוויין!!

אסור שיהיה שום דבר חוצץ בין הסכך לכיפת
השמים. לכן, סוכה שנבנתה מתחת למרפסת אפילו
אם יש רווח גדול בין הסכך למרפסת - היא פסולה.
לפני כמאה שנה דן אחד מן הפוסקים בשאלה - האם
בלון גדול שנמצא במרחק גדול מאוד מעל סוכה
פוסל את הסוכה? המסקנה היתה שהסוכה היא
פסולה!!

היום ישנה שאלה דומה בקשר ללוויין. לויין שנמצא
כ-36000 קילומטרים מעל כדור הארץ בקו המשווה
ישאר תמיד מעל אותה הנקודה בארץ. אם נקודה זו
היא סוכה, הסוכה תהיה פסולה!!!

מצוות ישיבה בסוכה

במשך שבעת ימי חג הסוכות, חייבים מן התורה לקיים מצוות ישיבה בסוכה.

כיצד אקיימם מצוה זו?

אוכלים, שותים, ישנים, לומדים דברים בסוכה.

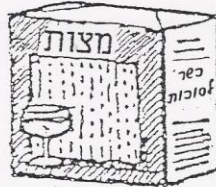
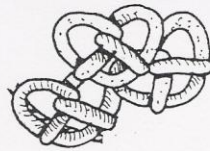
איזה דברים חייבים לאכול בתוך הסוכה ואיזה דברים לא חייבים?

מאכלים שמברכים עליהם "המוציא" ו"בורא מיני מזונות" חייבים לאכול בסוכה.

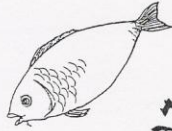
בלילה הראשון של סוכות. חייבים מן התורה לאכול לחם בתוך הסוכה.

לחם עוגות
בסקויסים

מאכלים שעליהם מברכים "בורא פרי הגפן", "בורא פרי העץ", "בורא פרי האדמה" ו"שהכל נהיה בדברו", לא חייבים לאכול בסוכה.

פירות ירקות בשו
מאכלי-חלב משקים
דיגים

אולם "מי שיחמיר על עצמו ולא ישתה חוץ לסוכה אפילו מים - הרי זה משובח"

חייבים או לא חייבים בסוכה

לפניך שני טורים: בטור הימני - המספרים 1 עד 10. בטור השמאלי - השמות של אוכלים אותם חייבים או לא חייבים לאכול בסוכה. עקוב באצבעך אחר כל קו מהמספר עד שם האוכל, ורשום בשורה הריקה אם "חייבים" או "לא חייבים" לאכול בסוכה, וגם את הברכה על אותו האוכל, לפי הדוגמה הראשונה.

את הברכה כותב בקיצור: "המוציא" או "מוזנת" או "הגפן" או "העץ" או "האדמה" או "שהכל".

בננה	1. לא חייבים. הַעֵץ
פאפא	2. _____
עובים	3. _____
פירוק	4. _____
בירה	5. _____
מלח עטרים	6. _____
פטרויות	7. _____
צינור	8. _____
אפלים	9. _____
תרמילים	10. _____

פטורים ממצוות סוכה

מלשון התורה "בסוכות תשבּו שבעת ימים" אנו לומדים את הכלל "תשבּו כעין תדורו". לכן רק דברים שעושים בבית במשך השנה חייבים לעשות בסוכה במשך חג הסוכות.

מזה לומדים שיש כמה סוגי אנשים הפטורים ממצוות סוכה.

גְּזוּאָה:

חולים

אפילו חולה קצת,
כמו מי שיש לו כאב בראש

הולכי דרכים

עד שמגיעים לעיר

שומרים

רק בזמן השמירה

ילד

שצריך את אמו

כמו-כן בזמן שיש **גשמים**
כולם פטורים מן הסוכה!

ידיעות סוכות

5.80 ש"ח (באילת: 5.00 ש"ח) עורך: אוש פיזין י"ג בתשרי מס' 47

תוספת ארנונה עבור סוכה

שלשום בלילה קבעה המועצה המקומית של קרית שתיים תקנה האומרת שכל אדם הבונה סוכה צריך לשלם תוספת ארנונה עבור שטח הסוכה במשך שבעת ימי החג.

קבלן נעצר

הקבלן משה גנב, נעצר אתמול עקב בניית סוכות שבתוכן היה אור שמש יותר מצל. הוא הודיע לחוקריו שהוא רצה לחסוך בסכך. יועץ הלכה הודיע לנו שהסוכות הללו הן פסולות מפני שלפי ההלכה צריך להיות יותר צל משמש בתוך הסוכה.

הקבלן משה גנב בכלא

עשה לך רב

שאלה מן עוגי בְּשָׁנֵי:

גובהי הוא יותר מ-2 מטרים, וגודל סוכתי הוא רק מטר על מטר. האם אני צריך לישון בסוכה בעמידה או בישיבה?

תשובת הרב:

אל תדאג, עוגי. כדי לקיים מצוות סוכה, רק הראש ורוב הגוף צריכים להיות בתוך הסוכה. לכן, אתה יכול לשכב עם רגליך מחוץ לסוכה. לילה טוב, עוגי. ואל תשכח לקרוא קריאת שמע על המטה!

על פי תקנה זו, צריכים תושבים המעוניינים לבנות סוכה, למלא טופס בן 7 עותקים, 30 יום קודם החג ולמסור אותו למחלקת הגביה יחד עם ערבות בנקאית. דובר המועצה הסביר לכתבינו שהיות ולפי ההלכה נחשבת הסוכה לדירת קבע במשך שבעת ימי החג, לכן צריכים לשלם ארנונה עבור שטח זה במשך כל שבעת הימים. בתגובה, אמר מרא דאתרא של קרית שתיים שהדובר הזכיר רק מחצית ההלכה. מחצית השנייה של ההלכה קובעת שהבית הופך להיות דירת עראי במשך החג, ולכן חייבים לפטור את התושבים מתשלום ארנונה עבור ביתם במשך החג. ועוד הוסיף הרב, היות ושטח הסוכה הוא יותר קטן משטח הבית, התושבים ישלמו פחות עבור ארנונה במשך חג הסוכות!

אחרי פרסום תגובת המרא דאתרא, נפוצו שמועות שהמועצה מתכוננת לבטל תקנה זו!

הזמן את התזמורת של פוטשקי עבור שמחת בית השואבה.

טל: 01-0000000 לא בשבת

הסוכה של משפחת טרופולוביץ

כסיפור הכא יע אספר טעויות כקיום הלכות סוכה. וכהתאם פנואים אהנו
 כחוכרת גנו
 סאן אט פארד גוהר את הטעויות האלו.

משפחת טרופולוביץ גרה בקומת קרקע של בנין בן 25 קומות. בכל שנה
 נבנתה הסוכה שלהם ליד סלון הזירה. לפני כחצי שנה, הוסיפה המשפחה שגרה
 בקומה העליונה של הבנין מרפסת בדיוק מעל שטח הסוכה של משפחת
 טרופולוביץ. "זה לא חשוב" - אמר שמואל, אבא של משפחת טרופולוביץ -
 "מפני שיש רווח של 70 מטר בין הסכך שלנו ובין המרפסת בקומה העליונה,
 נוכל להמשיך לבנות את סוכתנו פה".

כמה שבועות לפני חג הסוכות הזמין
 שמואל דפנות חדשות מאלומיניום עבור הסוכה,
 אולם החברה שמייצרת את הדפנות אמרה
 שהדפנות יהיו מוכנים רק יומיים לפני סוכות. לכן
 החליט שמואל לשים בינתיים את הסכך על
 מסגרת הסוכה. "בין כך ובין כך תהיה לנו אותה
 סוכה", הוא אמר. והוסיף "קבלתי תבן עבור סכך
 מהשכן שלנו". אף על פי שכמות הסכך הספיקה
 לכיסוי כ-40 אחוז מן הסוכה, שמואל הצליח
 לכסות את כל שטח הסוכה, כמובן יותר דק.

בלילה הראשון של החג, אמר הבן אהרן שמפני שיש הרבה אוכל לחג -
 בשר, דגים וכל מטעמים - הוא יוותר על הלחם. "אין בעיה" - אמר שמואל.
 ביום ראשון של חול המועד ירדו הרבה גשמים. שמואל טען שצריכים
 גלולת מסירות נפש בקיום מצוות ולהמשיך לאכול בסוכה. בנו יעקב ענה - "אין
 צורך להרטב. מותר לפתוח מטריה בחול המועד, ולכן אשב מתחת המטריה
 בתוך הסוכה ואקיים מצוות סוכה".

למחרת חל שיפור גדול במזג האוויר, אולם יעקב הצטנן ושכב במיטה עם
 חום גבוה. הוא שאל את אביו אם צריך לקיים מצות סוכה, "בוודאי" - ענה
 שמואל - "מזג האוויר הוא יפה, ולכן אין שום חשש של סכנה אם תשכב במיטה
 בתוך הסוכה".

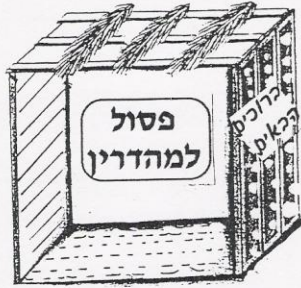
בשבת חול המועד הוזמנו מספר חברים ל"עונג שבת". בבית של משפחת
 טרופולוביץ. במשך ה"עונג שבת" הוגשו פירות, ציפסים, אגוזים, יין ובירה. "אין
 חובה להכנס לסוכה לאכול הדברים הללו" - אמר אחד מהמשתתפים.

בהושענא רבא, הבן משה - שתפקידו היה לשמור - חזר הביתה לחופשה.
 "אני שומר" - אמר משה - "לכן אני פטור ממצוות סוכה".

לפני ההליכה לבית הכנסת לתפילת שמחת תורה, נכנסה כל המשפחה לסוכה
 כדי להפרד ממצוה זו.

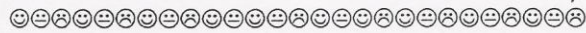

חייבים לפסול את הסוכה!!

בשבעת ימי החג חייבים מן התורה לאכול, לישון וכיו בתוך הסוכה. בליל שמיני עצרת חוזרים הביתה.

נניח, למשל, למי שיש הרבה אורחים לשמיני עצרת ואין לו מקום לאכסן אותם בתוך ביתו. האם מותר שהם יאכלו בסוכה? *אף*! הסיבה היא שזה נותן רושם שהוא מוסיף על **שבעת הימים** של מצוות ישיבה בסוכה. לכן **חייבים לפסול את הסוכה** בסוף הושענא רבה על ידי הורדת חלק מן הסכך!!

סדר את הפסוק

הפסוק הבא הוא מההפטרה של יום ראשון של חג הסוכות (וכריס פרק יד).
אולם המילים התערבבו!

הסכות מצרים כל את לחג הגוים תהיה לא חטאת אשר יעלו חג וחטאת זאת

חפש את הפסוק וסדר את המילים בסדר הנכון!

כמה פעמים מוזכר חג הסוכות בהפטרה זו?

יש פסוק אחד בהפטרה זו אותו אומרים כמה פעמים בכל יום. חפש את הפסוק וכתוב באיזו תפילה הוא נמצא?

כל הגוף בתוך מצוה/ות

רוב המצוות שקיימים בארץ אחד בגוף, למשל: המה, האוזן, הידיים. אולם במצוות סוכה כל הגוף של היהודי הוא בתוך הסוכה. בסוכה הנמצאת בארץ ישראל, כל הגוף היהודי הוא בתוך הסוכה, וכל הסוכה היא בתוך ארץ ישראל.

אושפיזין

בכל יום של חג הסוכות "אורח" בא לסוכותינו.

שמות האורחים הללו הם:

1. אברהם
2. יצחק
3. יעקב
4. יוסף
5. משה
6. אהרן
7. דוד

לוח עתיק לאושפיזין
ממנטורה באיטליה

יש שנוהגים לשים יוסף אחרי אהרון

הַיְעָזְרָךְ בְּתַנְיָךְ, וְכַתּוּב אֶת הָאֲקוּמוֹת שֶׁבָהֶם נִקְבְּרוּ הָאוֹשְׁפִיזִין וְכֵן
אֶת שֵׁם אֶתוֹ לֵאמֹר כִּי אֶחָד מֵהֶם יִבְרָךְ וְכַאֲקֵרָה עִי יוֹתֵר מֵאֵהָ אַחַת. רְשׁוּם רַק
שֵׁם אֶחָד.

שם האשפיזין	מקום הקבורה	שם האשה
אברהם		
יצחק		
יעקב		
יוסף		
משה		
אהרון		
דוד		

אושפיזין: זו לא מילה עברית
 היא מילה לטינית Hospes - פירושו: אורח.
 באנגלית יש מילה Hospitality - פירושו: הכנסת אורחים.

מצוות ארבעת המינים

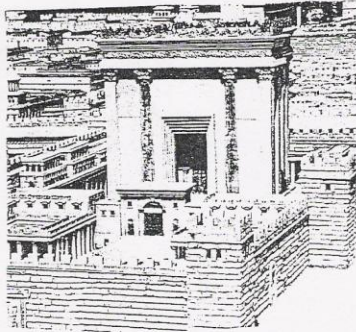
כתוב בתורה:

וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, פְּרֵי עֵץ הָדָר, כַּפַּת תְּמָרִים וְעֵגֶף עֵץ-
עֵבֶת וְעֵרְבֵי-נָחַל, וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי ה' אֱ-לֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים. (ויקרא כג ט)

כל העולם

מהמילים "ולקחתם לכם ביום הראשון" לומדים ש**ביום ראשון** של חג הסוכות, יש מצוה **בתורה** לכל יהודי בעולם לקחת ארבעת המינים.

בית המקדש

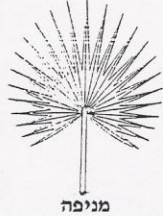
מהמילים "ושמחתם לפני ה' א-לקיכם שבעת ימים" לומדים שבבית המקדש יש מצוה מן התורה לקחת את ארבעת המינים **בכל שבעת ימי החג**.

כזכר למקדש, תקנו חכמנו שאפילו בכל העולם לוקחים את ארבעת המינים בכל שבעת ימי החג. מפני שהמצוה בששת הימים האחרונים של החג היא דרבנן, **הרי יש מספר דברים שפוסלים את ארבעת המינים ביום הראשון, לא פוסלים אותם בשאר הימים**.

יש הרכה פרטים להלכות ארבעת המינים ויש הרכה
דברים שיכולים לפסול אותם. בחוברת זו אנו רק
נזכיר בקיצור חלק מן הדברים שיכולים לפסול.
עצה לקונה: כגון אתה קונה ארבעת המינים, אל
אמחה בהלכות הללו את ארבעת המינים אתה
אתכונן לקנות הם באמת כשרים!

כפות תמרים - לולב

הלולב שייך למשפחת צומח הנקראת "דקליים" (מהמלה "דקלי").
יש כ-4000 מינים שונים בעולם במשפחה זו.
יש מהם שמוציאים פרות, *fens*: תמר, קוקוס.

מניפה

נוצה ומניפה

במשפחת ה"דקליים"
יש מינים שצורת
העלים דומה לנוצה
ויש שצורת העלים
דומה למניפה

נוצה

משימה: עיין בדקלים אגלים כאזור. האם עליו כצורת נוצה, מניפה
או מניפה?

סוגים רבים של דקלים גדלים בארץ, הנפוצים שבהם הם: הושינגטוניה, התמר
המצוי והדקל הקנרי.

סוג	צורת העלים	כשר או פסול ללולב
ושינגטוניה	מניפה	פסול
תמר המצוי	נוצה	כשר
דקל הקנרי	נוצה	יש חילוקי דעות

דברים שמוסלים את הלולב

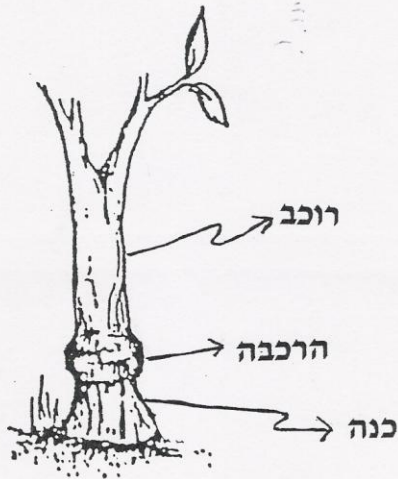
לדוגמא:

הלולב הוא יבש
העלה האמצעי: נחלק לשניים, נפרד (ורואים
שהוא פתוח), נקטם (ראש העלה נשבר), ראש
העלה כפוף

פרי עץ הדר - אתרוג

יש סוג של פרות שנקרא "הדר".
בתוך סוג זה יש מספר מינים *אזוןאק*: אתרוג, לימון, אשכולית, תפוז,
קלמנטינה, מנדרינה, פומלו, חושחש (שהוא תפוז יערי שפירותיו אינם ראויים לאכילה).

אפשר לקיים את מצוות ארבעת המינים רק באתרוג.
אפילו בלימון הקרוב מאוד לאתרוג, אין יוצאים ידי חובת המצוה!

הרכבה

עץ האתרוג הוא עץ בעל קוצים ארוכים, ורגיש למזג אויר קר. הוא אינו חזק ונפגע בקלות על ידי מחלות. לכן החקלאים מרכיבים אותו על עץ לימון או על עץ חושחש. בדרך כלל לוקחים כנה (בסיס) מעץ הלימון ומרכיבים עליו רוכב מעץ האתרוג. **האתרוג הנוצר מהרכבה זו - פסול למצוה.**

צורת הפרי הנוצרת משיטת ההרכבה נקבעת דוקא על ידי הרוכב, שהיא יחור מעץ האתרוג. לכן אין הבדל גדול בין אתרוג מורכב ואתרוג בלתי מורכב!

כדי להיות בטוח שאתרוג שאנו קונים הוא בלתי מורכב, צריך לקנות רק ממקום ידוע שיש בו מסורת של בלתי מורכב.

יש מספר זנים באתרוג, *אזוןאק*: אתרוג ארץ-ישראלי, אתרוג תימני, אתרוג איטלקי, אתרוג מרוקאי.
כולם כשרים למצווה (בתנאי שהם לא מורכבים!)

אסיאיה: אחרי חג הסוכות, חתוך את אתרוגך לחצי וגם ליאון חתוך לחצי: השווה כניהם את: עובי הקליפה, כמות האין, כמות כשר הפרי, כיוון הגרענים וכו'!

האתרוג וט"ו בשבט

בט"ו בשבט אנו מתפללים לאתרוג כשר, יפה ומהודר לסוכות הבא.

יש הנוהגים לטגן את האתרוג אחרי חג הסוכות ולאכול אותו בט"ו בשבט.

תפזורת "פרי עץ הדר" ו"פרי דקלים"

בתפזורת הבאה תמצא שמות של סוגי פרי עץ הדר וסוגי פרי דקלים. כל הפרות הללו מוזכרים בחוברת זו.

השם של כל הפרות הללו מופיע במשבצות רצופות. השמות כתובים מימין לשמאל, משמאל לימין, מלמעלה למטה, מלמטה למעלה ובאלכסון.

ב	א	מ	נ	ד	ר	י	נ	ה	צ
פ	מ	ש	ע	צ	י	ו	ר	ס	ת
מ	ק	ב	ז	א	ח	כ	ע	נ	י
ר	ל	ק	ו	ס	ק	ו	ס	ו	ל
פ	מ	א	פ	ל	ה	ב	ש	ת	ו
ו	נ	צ	ת	נ	י	מ	ב	ח	כ
מ	ט	ה	י	פ	ר	מ	ת	ק	ש
ל	י	ר	א	צ	ד	ש	ו	ר	א
ו	נ	ג	ו	ר	ת	א	ל	נ	ח
א	ה	ש	ה	כ	מ	ש	ח	ת	י

אין עירוב תבשילין לסוכות

לסוכות - לא!!

ביום טוב מותר לבשל רק בשביל אותו יום. בשבת אסור לבשל בכלל. לכן מה עושים במקרה שיום טוב חל ביום שישי?! איך מבשלים לשבת? מכינים בערב יום טוב עירוב תבשילין, וזה מתיר לנו לבשל ביום שישי שהוא יום טוב של החג עבור השבת הסמוכה.

יש שנים בהן אנו מכינים עירוב תבשילין לפני ראש השנה, לפני (שביעי של) פסח ולפני שבועות.

אולם אף פעם לא מכינים עירוב תבשילין

לפני חג הסוכות:

א/ע?

הסיבה היא שיום טוב של חג הסוכות לעולם לא יכול לחול ביום שישי. לכן אין עירוב תבשילין לחג הסוכות!

ענף עץ עבות - הדס

"ענף עץ עבות". שבתורה הוא הדס. חז"ל למדו מהמילה "עבות" שעליו צריכים להיות ערוכים בצפיפות - שלושת העלים יוצאים בקו אחד. זה נקרא "הדס משולש".

הדס משולש

משולש ושוטה
 למעשה, ברוב ענפי ההדס, לא מוציאים שלושה עלים בקו אחד, אלא שניים, או שניים על גבי אחד, וזה נקרא "הדס שוטה", ופסול הוא למצוה. מבחינה בוטנית אין הבדל מהותי בין "הדס משולש" לבין "הדס שוטה", ועל ידי טיפול יסודי של כיסוח, ושריפת קדקוד ההדס, אפשר לקבל מספר רב של הדסים משולשים.

הדס שוטה

למצות ארבעת המינים לוקחים שלושה בדי הדסים.

מִיֵּהָ: כדוק כשיחי ההדס כאגורך. כמה הדסים מופיעים הנלחת
 ?אבמ?

ערבי נחל - ערבה

בתורה כתוב "ערבי-נחל". מדוע המילה "נחל"?
התשובה היא שערבות צריכות הרבה מים כדי
לגדול, ולכן רובן גדלות ליד מים.

עלה צעיר של צפצפה

עלים צעירים

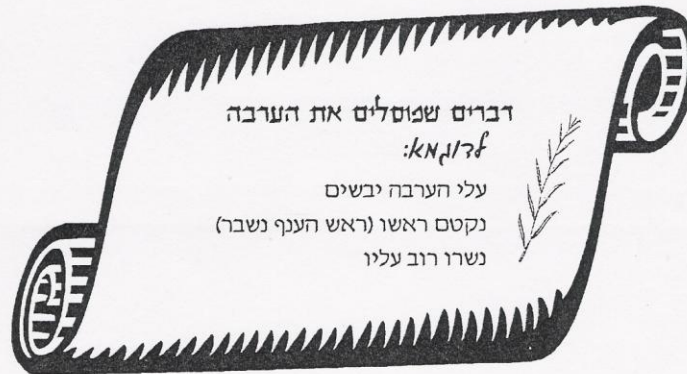
הגמרא מזהירה לא לקחת את
הצפצפה במקום הערבה!
צורת העלה המבוגר של הצפצפה
אינו דומה כלל לעלה של הערבה!
אולם צורת העלה הצעיר של
הצפצפה מאוד דומה לעלה של
הערבה.

עלה מבוגר של צפצפה

למצות ארבעת המינים לוקחים שני בדי ערבה.

שאלה: בדוק את במחיה כאורך. אצל כמה עטים אין ערכה דומה
צורת העלים לערכה?

ודיעות ארבע

4.70 ש"ח (באילת: 4.00 ש"ח) עורך: שמחה שואבה י"ד בתשרי מס' 139

איש נחקר על מכירת אתרוגים מסין

שאלות לרופא

שאלה ממשה פחדני:
אני מפחד לקחת את ארבעת המינים שמא אחתוך את ידי בפגימות שבשפת עלי הערבות. נא לעזור לי, רופא!

תשובת הרופא:

אל תפחד, מר פחדני! אף אחד לא חתך ידו בפגימות הללו. לידעתך, לפי ההלכה, צריכים לחפש ערבות בלי שום פגימות בשפת העלים. אולם, למעשה, ערבות כאלו לא קיימות, לכך צריכים למצוא ערבות עם פגימות קטנות ככל האפשר.

נפצע בהושענא רבה

אתמול הגיעה תביעה לבית הדין הרבני לממונות ע"י חבוק קרמזלך נגד חגי טשולנט. לפני שנה בהושענא רבה, נפצע קרמזלך בזמן שטשולנט חבט את הערבות שלו. בכתב ההגנה אמר טשולנט שהוא קיים את מצות חבטת הערבה מתוך כוונה כל כך גדולה, שהוא לא ראה שבמקום לחבט את הערבות בקרקע הוא חבט אותן על ראשו של טשולנט.

קנה אתרוג, לולב וזהוסיס,
וקבל ערבות בחינם!

אתמול הוגשה תלונה במשטרה ע"י שלמה קרפליך נגד דינג דונג פינג שמכר אתרוגים שלטענתו הם גדלו בסין.

"אף פעם לא שמענו על אתרוגים מסין" - אמר קרפליך בתלונתו. "יש אתרוגים מארץ ישראל, מתימן, ממרוקו, מאיטליה. אולם מסין? לא! אפילו צורתם אינה דומה לאתרוגים אחרים. יש להם בליטה כמו אצבע שגדלה מן הצד."

אתרוג הגדל
בסין.
התבונן בצורתו
השונה!

בתשובתו הביא דינג דונג פינג מספר תשובות מהפוסקים על אתרוגי סין. יש מי שלומד מהגמרא, שמפני שזו היתה צורת האתרוגים שגדלים בסין, האתרוגים הללו כשרים. אולם יש מי שדוחה טברה זו וכותב, שצריכים מסורת כדי להתיר אתרוגים, ואין שום מסורת על אתרוגים מסין.

פינג הוסיף שבזמן מלחמת העולם השנייה, יהודים ברחו מהנאצים והגיעו לסין. שם הם קבלו אתרוגי סין, והיו חילוקי דעות אם להכשיר את האתרוגים הללו או לא.

במשטרה טרם נבדק אם פינג עבר עבירה פלילית.

אנו לא מקבלים ש'קים דחויים!

זא

כתוב בתורה "ולקחתם לכם ביום הראשון". אנו לומדים מהמילה "לכם" שביום הראשון של סוכות ארבעת המינים צריכים להיות בבעלות של הלוקח. יש אומרים שצריכים לשלם עבור ארבעת המינים לפני החג. לכן אל תשלם בשיק דחוי עד לאחר החג - שלם במזומן או בשיק שאינו דחוי!

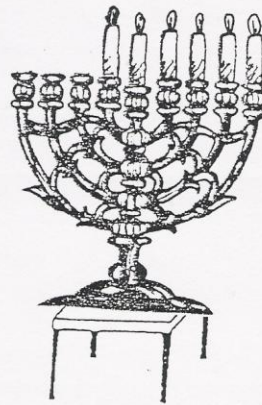
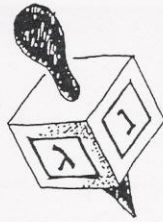

ארבעת המינים בחנוכה!

כתוב בספר המקבים:

וביום אשר טמא המקדש בידי נכרים ביום ההוא היה טהור המקדש בעשרים וחמישי בחדש ההוא הוא כסלו. ויחנו את שמונת הימים בשמחה כחג הסוכות בזכרם את רעותם לפני זמן מה בחג הסוכות בהרים ובמערות כחיות השדה. ועל כן בענפי עץ ובענפי הדר ובכפות תמרים בידיהם הודו לאשר הצליח בידם לטהר את מכוננו.

עקב המלחמות של המכבים בתקופת נס חנוכה, היהודים לא הצליחו לחגוג את חג הסוכות בזמנו, דהיינו בחודש תשרי. לכן, לאחר שהם טהרו את בית המקדש בעשרים וחמשה בחודש כסלו, הם חגגו את חג הסוכות ולקחו ארבעת המינים.

תרגילים

1. שמואל קנה אתרוג יפה מאוד בדוכן בשוק, ובעל הדוכן אמר שהוא לא יודע את מקור האתרוגים שלו. האם שמואל צריך לחשוש על כשרות האתרוג? הסבר!

---

2. במשך הנענועים בהלל יהודה היכה חזק את ראש לולבו בקיר. כתוב שלושה סוגי פסול שיכולים להיות בלולב שלו עקב הכאה זו.

א.

ב.

ג.

---

3. בגן של משה היה שיח הדס, אולם כמעט כל הענפים היו הדסים שוטים. רק בודדים היו משולשים. האם הבודדים הללו כשרים למצוה, או האם צריכים לקבל את ההדסים משיח שכל ענפיו משולשים? הסבר!

---

4. בתחילת החג היו עשרה עלים על אחד מענפי הערבה של צוריאל. אולם לאחר כמה ימים נשרו 6 מהם. האם ערבה זו עדיין כשרה? הסבר!

שישו ושמחו בשמחת תורה ותנו תודה ליהודי צרפת ואנגליה!

השנה היא דיתקייס (לפני כ-800 שנה). התאריך הוא סוף הושענא רבה. אכלת סעודת פרידה בסוכה.... שמיני חג העצרת מתחיל.... אתה הולך עם ההורים לבית הכנסת. בידי הילדים הקטנים יש דגלים ומשפחתך מתכוננת לריקודים והקפות של שמחת תורה.

החזן שר בקול נעים את תפילת החג....
אולם איפה ההקפות?
הילדים הקטנים מתחילים לבכות... המשפחה עצובה....

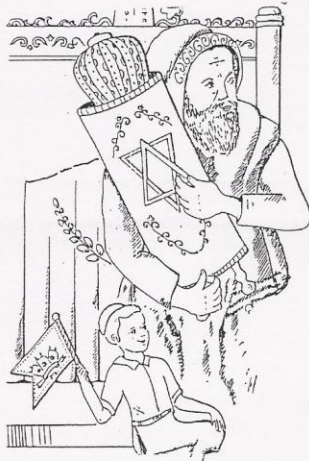
איך?!

למה אין הקפות?....

לאן נעלמה שמחת תורה?....

המנהג לסיים את התורה בכל שנה בסוף חג הסוכות הוא מנהג בבל שהתפשט לכל הגולה. אולם בארץ ישראל הם סיימו את התורה אחרי שלוש שנים (או שלוש וחצי שנים) ולא בכל מקום בארץ סיימו באותה השבת. מנהג זה נמשך עד לאחר תקופת הצלבנים (לפני כ-800 שנה). בזמן הצלבנים כמעט כל יהודי ארץ ישראל ברחו ממנה, בעיקר למצרים. לאחר שהצלבנים גורשו מהארץ, עלו אליה יהודים (כולל 300 רבנים), בעיקר מצרפת ומאנגליה והם הביאו מנהגייהם איתם - כולל סיום התורה בכל שנה בסוף חג הסוכות.

על ידי זה שמחת תורה הגיעה לארץ!!

שישו ושמחו בשמחת תורה
ותנו כבוד לתורה

שישו ושמחו בשמחת תורה
ותנו תודה ליהודי צרפת ואנגליה

תן שמח